ORĘDOWNIK URZĘDOWY
MIASTA BYDGOSZCZY

Redakcja i Administracja:
Magistrat miasta Bydgoszczy ratusz pokój 15. Czynna codziennie od 8-mej do 3-ciej po poł. Za redakcję odpowiada radca Tytus Podoski.

Prenumerata: miesięcznie 50 groszy.

Ogłoszenia:
Wiersz szerokości 66 mm 20 groszy. Przy powtarzającem się ogłoszeniu udzielamy rabatu

Nakładem: Magistratu Miasta Bydgoszczy. Drukiem Drukarni Bydgoskiej S. A. (oz. Bydg.)

№ 10. | Bydgoszcz, środa, dnia 1 czerwca 1927 r. | Rok XLIV.

Treść numeru:

133.

ODPIS.

Wojewoda Poznański.
L. dz. 4720/27 V.

Poznań, dnia 19 maja 1927.

Wojewódzki clearing pracy Nr. 13.

Wolne miejsca: W Państwowych Urzędach Pośrednictwa Pracy i Ekspozyturach.

P. U. P. P. Bydgoszcz: 3 służ. do gosp. na wieś, 1 parobek na wieś, 1 modelarz, 3 organmistrzów na instr. dęte, 2 specjal. na ozdoby choinkowe.

Wolne miejsca dla terminatorów.

P. U. P. P. Bydgoszcz: 1 uczeń malarski, 3 ślusarskich.

Poszukują pracy: w Państwowych Urzędach Pośrednictwa Pracy i ich Ekspozyturach.

P. U. P. P. Bydgoszcz: 81 ślusarzy, 30 kowali, 3 formiarzy, 10 monterów, 1 kotlarz, 4 blacharzy, 4 mechaników, 8 elektro-monterów, 1 złotnik, 14 palaczy, 7 szoferów, 3 tokarzy, 1 zegarmistrz, 3 maszynistów, 2 topniarzy, 28 murarzy, 27 cieśli, 12 malarzy, 10 dekarzy, 6 strycharzy, 3 szachtmistrzów, 4 brukarzy, 1 kominiarz, 4 ceglarzy, 2 garncarzy, 1 szklarz, 29 stolarzy, 15 kołodziei, 6 koszykarzy, 3 pilarzy, 2 bednarzy, 2 poljerów mebli, 18 obuwników, 2 siodlarzy, 6 tapicerów powozowych, 2 kuśniarzy, 1 pracownika walizek, 5 steperek, 9 drukarzy, 32 piekarzy, 4 cukierników, 14 rzeźników, 5 młynarzy, 2 browarzy, 18 krawcowych, 29 krawców, 2 czapników, 16 stróży, 6 portjerów, 15 stołowych, 15 służących żeńsk., 7 ogrodników, 51 biuralistów, 41 biuralistek, 96 handlowców, 91 innych umysł., 19 urz. gosp., 3 nakładaczki, 1308 robotn. niewykw., 278 robotnic niew., 7 inw. woj. c. p., 18 inw. woj. l. p.

Za Wojewodę:
(—) Jaworski,
w z. Naczeln. Wydziału Pracy i Opieki Społ.

134.

Rozporządzenie policyjne w przedmiocie nabywania, pozbywania i noszenia broni i amunicji.

Na podstawie §§ 6, 12 i 15 Ust. o zarządzie policyjnym z dnia 11 marca 1850 r. (Zb. Ust. str. 265) i §§ 137 i 139 Ust. o ogólnej adm. kra-

jowej z dnia 30 lipca 1883 r. (Zw. Ust. str. 195) zaz godą Wojew. Sądu Administr. zarządzam na obszar Województwa Poznańskiego, co następuje:

§ 1.

Prócz przemysłowców i kupców uprawnionych do wyrabiania i sprzedaży broni i amunicji, nie wolno nikomu gromadzić zapasów broni i amunicji.

§ 2.

Krótką i długą broń palną wszelkiego rodzaju, wraz z należącą doń amunicją, sztylety i długie noże myśliwskie — wolno sprzedawać i pozbywać tylko osobom, które wykażą się kartą na broń, opiewającą na dany rodzaj broni i wystawionej na nazwisko kupującego, o ile zaś chodzi o broń myśliwską, za okazaniem przez kupującego prawidłowo wystawionej karty myśliwskiej.

Przemysłowcy uprawnieni do sprzedaży broni i amunicji (§ 1) są obowiązani prowadzić w swym składzie sprzedaży książkę, do której winni zapisywać pod liczbą bieżącą w każdym poszczególnym wypadku:

1) datę sprzedaży,

2) rodzaj (nr. broni) i ilość sprzedanej broni oraz amunicji,

3) imię i nazwisko, zawód i miejsce zamieszkania kupującego,

4) liczbę i datę karty na broń wzgl. karty myśliwskiej oraz władzę, która dokument wystawiła.

Książka winna mieć trwałą oprawę i zawierać strony numerowane liczbami bieżącemi. Przed użyciem, należy książkę tę zaopatrzyć w pieczęć urzędową miejscowej władzy policyjnej, która potwierdza równocześnie ilość stron.

W kiążce tej nie wolno nic wycierać, wszelkie zapisy muszą być czytelne, nie wolno jej również niszczyć całkowicie lub częściowo bez zezwolenia miejscowej władzy policyjnej. Na żądanie władzy policyjnej należy książkę przedłożyć każdego czasu wspomnianej władzy do wglądu.

§ 3.

Krótką i długą broń palną wszelkiego rodzaju, sztylety i długie noże myśliwskie mogą nabywać i nosić tylko te osoby, które uzyskały kartę na broń ewentualnie kartę myśliwską, opiewającą na dany rodzaj broni. Osoby te są obowiązane kartę na broń mieć przy sobie i okazać ją każdej chwili na żądanie organowi władzy.

§ 4.

1. Osoby wojskowe mogą nabywać krótką broń palną (rewolwery i pistolety automatyczne) kalibru 6, 3 do 9 mm., jedynie na podstawie piśmiennego pozwolenia, wydanego przez ich bezpośredniego przełożonego. Pozwolenie to pozostaje u sprzedającego broń i służy jako dowód sprzedaży broni — osobie do kupna uprawnionej.

2. Funkcjonarjusze P. P. mogą nabywać na własność krótką broń palną wszelkiego kalibru, o ile broń ta ma być używana jednocześnie do celów służbowych, tylko na podstawie imiennego piśmiennego pozwolenia, wystawionego przez Komendanta Powiat. P. P., względnie Komisarza P. P. Pozwolenie to pozostaje u sprzedającego.

3. Funkcjonarjusze P. P., kupujący broń palną wyłącznie dla własnego użytku i nie mającą być użytą dla ewkipunku i celów służbowych, podlegają przy jej kupnie tym samym przepisom, co i osoby cywilne i winni wykazać się pozwoleniem władzy administracyjnej.

4. Nabywanie amunicji do krótkiej broni palnej oraz nabywanie broni białej, może być dokonywane przez osoby wojskowe i funkcjonarjuszów P. P. za okazaniem legitymacji służbowej.

§ 5.

Noszenie broni bez osobnego zezwolenia — dozwolonem jest:

1) Osobom, które mocą swego urzędu lub zawodu są uprawnione do noszenia przy sobie broni (odnośnie do tego rodzaju broni),

2) członkom stowarzyszeń, którym przysługuje prawo noszenia broni w granicach uprawnienia,

3) Osobom noszącym karabele przy polskim stroju narodowym.

§ 6.

Władzami, powołanemi do wystawiania kart na broń, są miejscowe władze policyjne (burmistrz, komisarz obwodowy, prezydenci miast Poznania i Bydgoszczy), w których rejonie policyjnym petent posiada swoje stałe miejsce zamieszkania. Wyjątkowo może miejscowa władza policyjna, w której rejonie petent **chwilowo przebywa** — wystawić kartę na broń, po zasięgnięciu opinji władzy policyjnej miejsca stałego zamieszkania petenta — winna jednak niezwłocznie uwiadomić o tem władzę właściwą do wystawienia karty na broń (ze względu na miejsce stałego zamieszkania petenta).

Karty na broń należy wystawiać najwyżej na przeciąg jednego roku, z zastrzeżeniem każdoczesnego odwołania. Karty na broń można wystawiać osobom, które ukończyły 18 lat i zachowują się pod każdym względem bez zarzutu, i które wykażą się istotną potrzebą posiadania i noszenia broni, o ile władza powołana do wystawienia karty na broń uzna tę potrzebę za dostatecznie udowodnioną, osobom poniżej 18 lat tylko karty myśliwskie i to za okazaniem piśmiennego zezwolenia ojca lub opiekuna.

Za wystawienie karty na broń pobierać będą komisarza obwodowi, stosownie do rozp. Min. Skarbu i Min. Spr. Wewn. z dnia 24 kwietnia 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 44/23, poz. 298) i rozp. Rady Ministrów z dnia 27 kwietnia 1924 roku (Dz. U. R. P. Nr. 36/24 p. 392) — opłatę stemplową (w wysokości 2 zł.) od wniosku i (2 zł.) od karty na broń. Burmistrze i Miejskie Urzędy Policyjne w Poznaniu i w Bydgoszczy — zwrot własnych kosztów formularzy.

§ 7.

Karty na broń, które na skutek odwołania zezwolenia na noszenie broni oraz na skutek upływu czasu, na jaki zostały wystawione, straciły swoją ważność, należy składać niezwłocznie u tej władzy, która je wystawiła, wzgl. u władzy powołanej do wystawienia kart na broń — ostatniego miejsca stałego zamieszkania. Odwołanie zewolenia na nozenie broni przez władzę, która zezwolenia udzieliła, może być piśmienne lub protokólarne.

§ 8.

Odstępowanie karty na broń innej osobie jest wzbronione.

§ 9.

Przekroczenia powyższych postanowień będą karane grzywną do 60 zł. wzgl. w razie niemożności uiszczenia grzywny — odpowiednią karą aresztu. Oprócz tego może być orzeczone obłożenie tymczasowym aresztem — nielegalnie noszonej broni.

§ 10.

Zabrania się nabywania, pozbywania i noszenia: granatów ręcznych, węży gumowych oraz wszelkiej broni kolnej, siecznej i palnej ukrytej w laskach itp. Przekroczenia tegoż zakazu podlegają karze przewidzianej w ust. 9—10 § 367 k. k.

§ 11.

Niniejsze rozporządzenie obowiązuje od dnia ogłoszenia. Z tym samym dniem traci moc obowiązującą rozp. policyjne z dnia 29 stycznia 1922 r. (Dz. U. Wojew. Pozn. nr. 9/10 p. 98).

Poznań, dnia 14 maja 1925 r.

Wojewoda: **Bniński.**

L. dz. 12660/25 II.

Rozporządzenie powyższe podaję ponownie do publicznej wiadomości i zastosowania.

Bydgoszcz, dnia 6 maja 1927 r.

Miejski Urząd Policyjny.
Hańczewski.

Pl. I. 5069/27.

135.

Obwieszczenie.

Zgodnie z § 28 rozporządzenia policyjnego dotyczącego ruchu dorożkarskiego w obrębie miasta Bydgoszczy z dnia 10 maja 1925 wyznacza się dla autodorożek kursujących na terenie miasta Bydgoszczy następujące postoje:

Postój I: Dworzec (kierunek wschodni), ul. Zygmunta Augusta po lewej stronie, w kierunku ul. Dworcowej.

Pierwsza dorożka nie może być wysunięta poza hydrant znajdujący się w tym miejscu. Ilość dorożek nie może przekraczać 20. W kierunku zachodnim po prawej stronie postój prywatnych samochodów (na miejcu obecnych taksówek).

Postój II: Aleje Mickiewicza po lewej stronie w kierunku ul. Gdańskiej. — Ilość dorożek 5.

Postój III: ul. Gdańska (Hotel pod Orłem) po prawej stronie (jak dotychczas). — Ilość dorożek 12.

Postój IV: ul. Jagiellońska obok kościoła Klarysek, po prawej stronie, w kierunku Placu Teatralnego. Pierwsza dorożka nie może być wysunięta poza słup Elektrowni. — Ilość dorożek 10.

Postój V: ul. Jana Kazimierza po prawej stronie, w kierunku ul. Długiej (pomiędzy ul. Pod blankami i ul. Długą). — Pierwsza dorożka nie może być wysunięta poza pierwsze okno wystawne narożnego domu. Ilość dorożek 5.

Postój VI: ul. Kordeckiego po prawej stronie w kierunku ul. Św. Trójcy. Pierwsza dorożka nie może być wysunięta poza okno wystawne narożnego domu. Ilość dorożek 4.

Zaznacza się, że na każdym postoju może tylko stać taka liczba autodorożek, jaka jest ustalona na dany postój, w żadnym wypadku nie większa. Niezastosowanie się do powyższego obwieszczenia karane będzie w myśl § 40 wyżej wymienionego rozporządzenia policyjnego grzywną do 30 zł.

Bydgoszcz, dnia 11 maja 1927 r.

Miejski Urząd Policyjny.
Hańczewski.

Pl. III. 1889/27.

136.

Rozporządzenie

o obowiązku zgłaszania zapasów żyta w ziarnie.

Na skutek reskryptu Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z 17 maja 1927 r. Nr. dz. III/S. 2181/27 na podstawie artykułu 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 9-go października 1923 r. w sprawie ujawniania zapasów przedmiotów poprzedniego użytku (Dz. Ust. 110 poz. 875) zarządzam ujawnienia zapasów żyta.

Posiadający zapas żyta w ziarnie w ilościach nie mniejszych od podanych poniżej winni zgłosić go osobiście lub listem poleconym. Obowiązek zgłoszenia ciąży na rolnikach obszaru ponad 20 ha, kupcach i firmach zbożowych, młynach i wogóle właścicielach wszelkiego rodzaju magazynów zbożowych. Obowiązek zgłaszania dotyczy także tych, którzy przechowują u siebie zapasy, należące do wymienionych osób. Posiadający zapas żyta na terenie dwóch lub więcej komisarjatów obwodowych lub miast zgłaszają go dla każdego swego gospodarstwa względnie przedsiębiorstwa oddzielnie do komisarza obwodowego lub magistratu, właściwego dla danej miejscowości.

Zgłoszeniu podlegają zapasy żyta od następujących ilości począwszy:

1) w gospodarstwach od 20—100 hektarów — od 20 kwintali (centnarów metrycznych) á 100 kg. począwszy,

2) w gospodarstwach ponad 100 hektarów — od 100 kwintali począwszy,

3) w młynach — od 100 kwintali,

4) w handlu zbożowym itd. — od 50 kwintali począwszy.

Zgłoszenia należy uskutecznić według stanu zapasów z dnia 25 maja br. i sporządzić w sposób następujący:

a) imię i nazwisko (firma zgłaszającego) ——

b) miejsce zamieszkania ——————

c) gdzie znajduje się zapas ——————

d) jeżeli zapas nie jest własnością zgłaszającego, imię i nazwisko oraz miejsce zamieszkania właściciela ——————

Zgłaszam niniejszem stan posiadanego zapasu żyta w ziarnie ——— kwintali (centarów metrycznych po 100 kg.)

——————, dnia ——— maja 1927 r.
(miejscowość).

Zgłoszenie zapasów nie pozbawia właściciela względnie posiadacza lub przez nich upoważnionej osoby prawa sprzedaży posiadanego żyta lub innego rozporządzenia się niem.

Winni niezastosowania się do postanowień niniejszego rozporządzenia karani będą w myśl art. 4 ustawy z dnia 2 lipca 1920 r. w brzmieniu nadanem w art. 4 ustawy z dnia 5-go sierpnia 1922 r. w połączeniu z art. 18 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 stycznia 1924 roku o zmianach w kwotach pieniężnych przepisów karnych itd. (Dz. Ust. 9, poz. 89) aresztem do 14 dni i grzywną do 10.000 zł. lub jedną z tych kar. Jednocześnie może być orzeczona konfiskata zapasu.

Wojewoda: **Bniński.**

Powyższe ogłasza się z nadmienieniem, że z obrębu miasta Bydgoszczy należy zapasy żyta zgłosić w odnośnych komisarjatach policyjnych wedle stanu jak w punkcie 4-tym najpóźniej do 27 maja br.

Bydgoszcz, dnia 21 maja 1927 r.

Miejski Urząd Policyjny.
Hańczewski.

Pl. III. 22/27.

137.

Obwieszczenie.

Łatwy sposób wykonaina fałszerstw mleka jak również okoliczność, że mleko, jako produkt szybko rozkładający się szczególnie w porze letniej zaraz bywa skonsumowane, czynią często niemożliwem przeprowadzenie należytej kontroli mleka a tem samem przeto stanowi ono bardzo dogodny objekt do różnych karygodnych manipulacji.

Z tego względu Urząd badania środków spożywczych z największą energją przeprowadza możliwie jak najściślejszą kontrolę mleka. Funkcje kontrolerów wykonują specjalni urzędnicy, mający kilkoletnią praktykę w pobieraniu prób mleka, a pozatem także każdy komisarjat policji w obrębie swojego obwodu. Zabierane próbki skierowują urzędnicy do tutejszego laboratorjum miejskiego w celu przeprowadzenia analizy. **Kontrolę taką przeprowadza się codziennie.**

Jeżeli się weźmie pod uwagę, że mleko przechodzi przez kilka i kilkanaście rąk, nim się dostanie do mleczarni lub kupca a wkońcu do konsumenta, i że przewozi je się z dalekich okolic koleją lub wozami, to przyznać trzeba, że kontrola taka jest bardzo uciążliwa i uchwycenie winowajcy wymaga całego zasoby pracy i umiejętnego postępowania.

W ubiegłym roku przeprowadzono w urzędzie badania środków spożywczych kompletnych analiz mleka 1588 prób, z których zakwestjonowano 197 prób, a w I kwartale r. b. zanalizowano 442 próby, z których zakwestjonowano 28. (Nie wliczono tu oczywiście prób, badanych na miejscu sprzedaży dorywczo za pomocą laktodensymetra, czyli przyrządu — probierza — do mierzenia gęstości mleka).

Jeżeli mimo to skargi na fałszowanie mleka nie ustawają, winy należy szukać gdzieindziej. Ponoszą ją bowiem w głównej mierze konsumenci sami, którzy, w razie zauważenia lub podejrzenia zafałszowania tak cennego dla nich artykułu codziennej potrzeby, nie kierują sprawy do kompetentnych władz, jak komisarjatów policyjnych lub laboratorjum miejskiego, lecz wypowiadają swe niezadowolenie i swe żale u czynników, które sprawy naprawić doraźnie nie są w stanie, t. j. w redakcjach gazet, gdy tymczasem odnośne władze, niezwłocznie przez konsumeneta powiadomione, byłyby w stanie na miejscu zbrodnię fałszowania mleka przypieczętować i winnych podać do ukarania.

Publiczność przeto uprasza się, ażeby w przypadkach podejrzanego lub stwierdzonego fałszerstwa mleka, gdzie i kiedykolwiekbądź by to było, **natychmiast powiadomiła władzę policyjną** (Miejski Urząd Policyjny — oddział sanitarny, Komisarjaty P. P., czy też najbliższego dyżurującego posterunkowego) lub Urząd badania środków spożywczych, Jagiellońska 70 I, tel. 1676.

Bydgoszcz, dnia 20 maja 1927 r.

Magistrat.

(—) **Dr. Śliwiński,** prezydent miasta.

Pl. VI. 3492/27.

138.

Odezwa do Społeczeństwa miasta Bydgoszczy.

W związku z zbliżającą się porą letnią i wzmożeniem się ruchu wycieczkowego, apeluję do Społeczeństwa naszego miasta, a w szczególności do wszystkich towarzystw miejscowych, by w czasie urządzania wycieczek do lasów okolicznych bezwzględnie zastosowały się do przepisów i zarządzeń, jakie w celu ochrony lasów wydają odnośne władze państwowe.

Zwracam przedewszystkiem uwagę na zakaz palenia tytoniu w lasach. Niedopałki bowiem papierosów i cygar spowodowały już niejednokrotnie pożary leśne, które wyrządzały wielkie szkody w drzewostanie.

Pozatem zdarzają się wypadki, że spacerowicze przechodzą masowo przez uprawy leśne, tratując młode sadzonki lub też ucinają względnie łamią młode drzewa itp.

Szczególnie pp. nauczyciele, którzy urządzają wycieczki z dziećmi szkolnemi, winni mieć baczną uwagę na swych uczni, gdyż właśnie dzieci szkolne bardzo wielkie wyrządzają szkody w kulturach leśnych.

Wszyscy wiemy, jak doniosłe znaczenie mają lasy pod względem zdrowotnym dla naszych mieszkańców, dając im wypoczynek po trudach i pracy codziennej, to też powinniśmy lasy te otaczać opieką jaknajwiększą.

(—) **Dr. Śliwiński,**

prezydent miasta.

139.

Magistrat miasta Bydgoszczy podaje do wiadomości, że 8-me Okręgowe Szefostwo Budownictwa w Toruniu ogłasza przetarg na urządzenie światła elektrycznego w dwóch nowych budynkach koszarowych 4-go pułku lotniczego w Toruniu oraz na dostawę 2 do 5.000 żarówek, i że warunki tych przetargów wywieszone są w Ratuszu na korytarzu I-go piętra.

Bydgoszcz, dnia 17 maja 1927 r.

Magistrat.

(—) **Podoski,** radca miejski.

140.

Licytacja.

W czwartek, dnia 9 czerwca br. po południu o godz. 4-tej sprzedawać się będzie w gmachu policyjnym, ul. Grodzka 32, pokój 1 następujące rzeczy znalezione za gotówkę najwięcej dającemu:

2 obrączki, 5 portfeli, 1 laska, 1 cholewka bronzowa, 13 torebek damskich, 3 zegarki, 1 teczka skórzana, 1 klucz francuski, 2 okulary, 1 poduszka do roweru, 5 pormonetek, 1 wąż do sikawki, 2 kapelusze, 1 kaganiec, papier listowy, 1 parę kolczyków, 1 parasol damski, 4 wagi, 1 kłębek drutu telefonicznego, 1 młotek, 1 toporek, 22 kołnierzyków, 1 latarnia, 1 kawałek czarnej skórki, 1 różaniec, 1 szal męski, 1 powróz (12 mtr.), 1 scyzoryk, 12 długich szczotek do czyszczenia cylindrów, 1 płaszcz gumowy.

Bydgoszcz, dnia 25 maja 1927 r.

Miejski Urząd Policyjny.

Hańczewski.

Pl. I. 6301/27.

141.

Z dnim 1 czerwca br. przestaje lekarz powiatowy na Bydgoszcz miasto Dr. Ziętak udzielać pomocy lekarskiej pracownikom państwowym.

Z tym samym dniem obejmuje leczenie pracowników państwowych p. Dr. Miedziszewski, zamieszkały przy ul. Śniadeckich 52 i przyjmować będzie codziennie od godz. 4—6 po poł.

Dr. Ziętak,

lekarz powiatowy na Bydgoszcz — miasto.

L. dz. 1509/27.

142.

Otwarcie konta w P. K. O.

Podaje się do wiadomości, że konto Głównej Kasy Miejskiej w Pocztowej Kasie Oszczędności w Poznaniu nr. 203175 zostało z dniem 1 maja 1927 r. ponownie otwarte.

Dr. Chmielarski,

wiceprezydent miasta.

Fin. 803/27.

143.

Unieważnienie.

Skradziony wykaz osobisty wystawiony przez Miejski Urząd Policyjny w/m w roku 1926 na nazwisko Karól Bumke, kupiec, unieważnia się.

Bydgoszcz, dnia 16 maja 1927 r.

Miejski Urząd Policyjny.

Hańczewski.

Pl. VII. 6272/27.

144.

Przybłąkany pies.

W niżej podpisanym urzędzie zgłoszono przybłąkanego psa (lisa). Prawo własności należy zgłosić w Miejskim Urzędzie Policyjnym, ul. Grodzka 32, pokój nr. 7.

Bydgoszcz, dnia 17 maja 1927 r.

Miejski Urząd Policyjny.

Hańczewski.

Pl. I. 5890/27.

145.

Przybłąkany pies.

W niżej podpisanym urzędzie zgłoszono przybłąkanego psa (czarnego nierasowego). Prawo własności należy zgłosić w Miejskim Urzędzie Policyjnym, ul. Grodzka 32, pokój 10.

Bydgoszcz, dnia 13 maja 1927 r.

Miejski Urząd Policyjny.

Hańczewski.

Pl. I. 5787/27.

146.

Różyca

u świń, należących p. Danielakowi przy ul. Św. Jańskiej 18, wygasła.

Środki ochronne znosi się.

Bydgoszcz, dnia 12 maja 1927 r.

Miejski Urząd Policyjny.

Hańczewski.

Pl. VI. 3160/27.

147.

Biuro Komitetu Rozbudowy Miasta mieści się od dnia 10 maja 1927 r. w gmachu przy ul. Jana Kazimierza 3, na II piętrze. Zainteresowanym podaje się powyższe do wiadomości.

Bydgoszcz, dnia 13 maja 1927 r.

Magistrat — Komitet Rozbudowy Miasta.

Inż. arch. Raczkowski,

radca budownictwa.

Sprawozdanie Prezydenta miasta ze stanu i działalności Zarządu miasta Bydgoszczy za rok 1925.

(Ciąg dalszy).

Stacja opieki nad dziećmi. Celem Stacji Opieki nad Dziećmi jest otoczenie właściwą opieką kobiet rodzących i karmiących, oraz stała kontrola nad zdrowiem i rozwojem dzieci od urodzenia aż do 2-go roku życia. W ogólnym zarysie zadanie swoje wypełnia stacja przez:

a) Zorganizowanie rejestracji kobiet ciężarnych, niemowląt i roztoczenie opieki nad rodzącemi matkami.

b) Okresowe oględziny dziatwy dokonywane przez lekarza i pielęgniarki.

c) Pouczenie matek o sposobach i zasadach karmienia piersią, karmienia sztucznego i pielęgnowania niemowlęcia.

d) Otoczenie opieką, dozorem i kontrolą w ich mieszkaniach,

e) Udzielenie potrzebującym niemowlętom mleka lub mieszanek mlecznych.

Lekarz jest kierownikiem Stacji i zwierzchnikiem wszystkich pracujących w niej sił pomocniczych, których było w roku ubiegłym dwie.

Oględziny lekarskie odbywają się dwa razy tygodniowo. Również odbywa lekarz od czasu do czasu pogadanki z matkami na temat żywienia pielęgnowania i wychowania dzieci.

Oględzin lekarskich było w ciągu roku 102 dla 2.119 dzieci. Pogadanek dla kobiet ciężarnych i matek 20. Wizyt domowych było 1602.

Ogólna ilość dzieci, która korzystała ze stacji w ciągu roku wynosi 625, kobiet ciężarnych 65.

Z tej liczby: dzieci ślubnych było 414, dzieci nieślubnych 211; zmarło: dzieci ślubnych 10 (około 2,5 %), dzieci nieślubnych 18 (około 8,5 %.)

Ogólny procent śmiertelności wynosi 4,5%.

Z 414 dzieci ślubnych przy pierwszem badaniu oznaczone jako zdrowe 344 (83%).

Z 211 dzieci nieślubnych przy pierwszem badaniu oznaczono jako zdrowe 121 (57%).

Zużyto:	mleka:		cukru:	
w styczniu	969	litrów	14	kilo
w lutym	1.230	„	42	„
w marcu	1.670	„	55,5	„
w kwietniu	1.740	„	75	„
w maju	1.580	„	50	„
w czerwcu	1.860	„	50	„
w lipcu	1.724	„	50	„
w sierpniu	1.957	„	50	„
w wrześniu	1.985	„	50	„
w październiku	2.555	„	50	„
w listopadzie	2.550	„	50	„
w grudniu	2.800	„	50	„
Razem	22.620	litrów	586,5	kg.

Bezpłatnie na rachunek Opieki Społecznej otrzymało mleka: e

w styczniu	27	dzieci	465	litrów
w lutym	40	„	606	„
w marcu	43	„	694	„
w kwietniu	38	„	725	„
w maju	32	„	504	„
w czerwcu	24	„	360	„
w lipcu	37	„	405	„
w sierpniu	39	„	590	„
w wrześniu	36	„	510	„
w październiku	48	„	742	„
w listopadzie	60	„	1.025	„
w grudniu	72	„	1.116	„
	Razem		6.737	litrów

Znaczne zwiększenie się ilości wydawanego bezpłatnie mleka w ciągu trzech ostatnich miesięcy tłumaczy się zwiększeniem w tym czasie bezrobocia, z powodu czego większa ilość matek zgłaszała się po mleko. Stacja, przystosowując się do ciężkich warunków szerokich mas robotniczych, zorganizowała dla niemowląt ponad 6 miesięcy dokarmianie w postaci kaszki i zupy z marchwi, które to artykuły żywnościowe najbiedniejszym dzieciom wydawała bezpłatnie. Dla ograniczenia zbytecznych wydatków zostały usunięte z użycia artykuły zagraniczne, a zastąpiono je mieszankami leczniczemi sporządzonemi w stacji.

Na ogół „Stacja opieki nad dziećmi“ pracowała w roku ubiegłym wydajnie.

II. Opieka zamknięta.

Ubogich chorych, ułomnych, kaleki, sieroty, bezdomnych umieszcza się w odpowiednich zakładach, jako to: w domach ubogich, w szpitalach, przytułkach itp.

W domu ubogich przy ul. Dworcowej przebywało	45	osób
W domu ubogich na Bielawkach	5	„
W in. zakładach i schroniskach	25	„
Razem:	75	osób.

W zakładach psychjatrycznych przebywało umysłowo chorych:

w Dziekance	49	osób
w Kościanie	4	„
w Owińskach	10	„
Razem	63	osoby.

Wydatki na ten cel wynoszą 34.521,88 zł.

W Lecznicy Miejskiej leczyło się na koszt

Urzędu Opieki Społecznej	96	osób	12.004,28 zł.
w Szpitalu Izolacyjnym	12	„	890,99 zł.
w Stacji Położnic	37	„	2.430,00 zł.
w Szpitalu Giese-Rafalskiej	10	„	
w innych szpitalach	15	„	1.864,30 zł.
Razem	170	osób	17.189,57 zł.

Dni pielęgnacyjnych było 4417.

Zestawienie wydatków.

Opieka otwarta.

1) Koszta administracyjne	64.491,28 zł.
2) Opieka nad ubogimi, wsparcia, opał, odzież itp.	108.629,36 „
3) Leczenie ubogich w domach	27.573,92 „
4) Kuchnia Ludowa	35.928,51 „
5) Stacja Opieki nad dziećmi	4.337,86 „
6) Przymusowe wychowanie zapobiegawcze nieletnich	889,75 „
Razem	241.850,68 zł.

Opieka zamknięta.

1) Dom ubogich	13.715,48 zł.
2) Leczenie ubogich w szpitalach i zakładach	71.670,90 „
3) Subwencja dla rozmaitych zakładów	5.340,00 „
4) Rozmaite inne wydatki	4.906,45 „
Razem	95.632,83 zł.

W budżecie na rok 1925 przewidziano:

w dochodzie	87.300,00 zł.
w rozchodzie	419.420,00 „
Niedobór	332.120,00 zł.

Rzeczywisty stan przedstawia się zaś następująco:

Dochód:	57.438,82 zł.
Rozchód:	337.483,58 „
Dopłata miasta wynosi zatem	280.044,76 zł.

Klinika dla położnic.

Administrację „Kliniki Położniczej" prowadzi Deputacja Zdrowia Publicznego pod nadzorem Magistratu.

Deputacja składa się z 4 panów z ramienia Magistratu, 6 panów z ramienia Rady Miejskiej i 4 panów z ramienia obywateli.

Przewodniczącym Deputacji w roku sprawozdawczym był p. radca Dr. Soboczyński.

Posiedzeń Deputacji było 4, na których omawiano łącznie ze sprawami szpitala i pomiędzy innemi: kwestję normowania opłat, konieczne przeprowadzenie najpotrzebniejszych inwestycji, kwestję bielizny, instrumentów i aparatów lekarskich, sali operacyjnej oraz możliwości szybszego usunięcia braków i niedomagań, jakie w Klinice dawają się jeszcze odczuwać.

Inwentarz Kliniki został w miarę potrzeby uzupełniony. Lekarzem naczelnym i ordynatorem w Klinice jest p. Dr. Neugebauer. Funkcje akuszerek pełnią p. Bekielówna i p. Mędrzycka.

Lekarz naczelny jak i 2 akuszerki pobierali miesięcznie wynagrodzenie, obliczone podług ½ kl. pragmatyki państwowej t. j. 220 pkt. obliczonych podług każdorazowego mnożnika.

Pielęgnowaniem chorych zajmują się dwie akuszerki i dwie pielęgniarki.

Wynagrodzenie dla pielęgniarek wynosiło do 31 kwietnia 1925 r. 75 punktów podług każdorazowego mnożnika, od 1 maja 1925 r. począwszy do końca roku pobierały pielęgniarki á 45 zł. miesięcznie.

Personel służbowy składa się z 1 gospodyni, 1 kucharki i 2 służących.

Warunki przyjęcia chorych do Kliniki są te same jak w Lecznicy Miejskiej.

Opłaty kuracyjne wynosiły dla pacjentek miejscowych od 1 stycznia do 31 marca 1925 r.:

I. klasa 9.— zł.
II. klasa 7.— „
III. klasa 5.— „

Kasa Chorych płaciła 3.— zł. (III klasa).

Opłaty kuracyjne od 1 kwietnia do 31 grudnia 1925 r. przedstawiały się następująco:

I. klasa 12,50 zł.
II. klasa 10,50 „
III. klasa 6.— „

Kasa Chorych płaciła 5.— zł. (III klasa).

Ilość chorych z całego roku jest następująca:

Przejęto z roku 1924	9 chorych
Przyjęto w ciągu roku 1925	477 chorych
Razem przebywało w roku 1925	486 chorych

Z całorocznej liczby chorych zwolniono z Kliniki jako:

wyleczone	452 chore
w polepszonym stanie	10 „
niewyleczone	18 „
zmarło	6 „
Razem	486 chor.

Ilość pacjentek według chorób:

Płonica	1
Położnicze i inne kobiece	450
Obserwacja	35
Razem	486

W ciągu roku wykonano 115 operacji ginekologicznych.

Osób miejscowych zapisano	399
„ zamiejscowych zapisano	87
„ wyznania katolickiego	437
„ wyznania ewangelickiego	41
„ wyznania innego	8

Na rok 1926 przyjęto 8 położnic.

Całoroczna ilość dni szpitalnych wynosi 4.912. Na jedną chorą przypada przeciętnie 10 dni.

Przeciętne koszta utrzymania jednej chorej wynoszą 6,66 zł. dziennie.

W roku sprawozdawczym zmarło 1,2% ogólnej liczby leczonych pacjentek.

Rok rachunkowy przedstawia się następująco:

w dochodzie	24.519,24 zł.
w rozchodzie	32.726,60 „
deficyt wynosi	8.207,36 zł.

Szpital Izolacyjny.

Szpital izolacyjny należał do Deputacji Zdrowia Publicznego. Decernentem Deputacji był p. radca Dr. Soboczyński. Deputacja ta składała się w roku sprawozdawczym z następujących osób:

Radni miasta: pp. Dr. Nowiński, Banach, Jendryka, Mąka, Zalewski, Sokołowski i członkowie obywatelstwa: pp. Walicht, Dr. Gintyłło, Dr. Szymański i Łuczyk.

Lekarzem szpitala był jak dawniej p. Dr. Leissner a pielęgnowaniem chorych zajmował się dozorca p. Bączkowski i pielęgniarka p. Podgórska. Taryfę opłat podwyższono z dniem 1-go czerwca na 4.— zł. a dla Kasy Chorych na 3.50 zł.

Ruch chorych w szpitalu był następujący:

Pozostało z poprzedniego roku	2 osob.
Przybyło w ciągu roku	70 osób
Zwolniono w ciągu roku	53 osob.
Zmarło w ciągu roku	19 osób
Razem było chorych w szpitalu w przeciągu roku	72 „

Rodzaje chorób były następujące:

Dur brzuszny	5 osób
Dur powrotny	—
Czerwonka	9 osób
Płonica	9 „
z przeniesienia:	23 osób
Róża	1 „
Gruźlica płuc	43 „
Świerzba	2 „
w obserwacji	1 „
Razem	70 osób

Liczba dni pielęgnacyjnych wynosi 2.187.

Poza leczeniem chorych odbywa się w Szpitalu dezynfekcja parą wodną i sekcja zwłok. Dezynfekcji wykonano 75, a sekcji 20.

Preliminarz na rok 1925 przewiduje:

w dochodzie	6.500.— zł.
w rozchodzie	12.800.— „

Rzeczywisty stan przedstawia się następująco:

Dochód:

Za leczenie chorych	3.871,79 zł.
za dezynfekcję parą wodną	440,50 „
inne dochody	244,40 „
Razem	4.556,69 zł.

Rozchód:

Wydatki personalne	4.725,12 zł.
Wydatki rzeczowe	1.803,64 „
Wydatki biurowe	181,36 „
Wyżywienie chorych	3.621,09 „
Lekarstwa i opatrunki	272,09 „
Utrzymanie budynku	4.436,50 „
Inne wydatki	1.237,03 „
Razem	16.276,83 zł.

Dochód	4.556,69 zł.
Rozchód	16.276,83 „
Dopłata miasta	11.720,14 zł.

Ponieważ położenie szpitala było nieodpowiednie a to ze względu na cmentarz na którym szpital jest pobudowany i brak spokoju z powodu bliskości lotniska wojskowego, Magistrat postanowił szpital ten zlikwidować.

Chorych na płonicę, dur brzuszny, powrotny i plamisty przeniesiono do Szpitala Djakonisek. Chorych na błonicę ze szkarlatyną do Szpitala Św. Florjana. W Szpitalu Izolacyjnym pozostali tylko chorzy na gruźlicę otwartą i biegunkę.

Przy końcu roku przewieziono resztę chorych do Szpitala Djakonisek i Szpital Izolacyjny zupełnie zlikwidowano. Odbywają się tam tylko dezynfekcje i sekcje zwłok.

Szpital „Fundacji im. Giese-Rafalskiej“.

Szpital „Fundacji im. Giese-Rafalskiej“ założono w r. 1885. Giese zapisała testamentem z dnia 8 maja 1875 r. i z dnia 2 kwietnia 1879 r. gminie m. Bydgoszczy 150.000 mk. z przeznaczeniem na budowę i utrzymanie instytucji do pielęgnowania chorych pod nazwą „Fundacja im. Giese-Rafalskiej“.

Gmina m. Bydgoszczy ofiarowała pod budowę rzeczonej instytucji grunt położony na Wzgórzu przy ul. Seminaryjnej. Projekt i budowę wykonał radca budowlany p. Linke i w roku 1885 instytucję tę uruchomiono z 40 łóżkami. Obecnie posiada szpital 90 łóżek.

Opiekę nad chorymi pełnią w myśl zastrzeżenia fundatorki djakonise w liczbie 14 sióstr oraz 2 pielęgniarzy. Siostrą przełożoną jest Paula Busse.

Szpitalem zarządza pod nadzorem Magistratu zarząd składający się z następujących osób: pp. Kaszubowski, radca miejski i przewodniczący, Eckert, Bauer, Musiał, Korth, Dr. Świtała, Nowakowska, Petersowa, ks. Płotka, pastor Wurmbach.

Lekarze: Dr. Maryński, naczelny lekarz oddziału zewnętrznego, Dr. Schendell, naczelny lekarz oddziału wewnętrznego, Dr. Pfeiffer, lekarz asystent.

W roku sprawozdawczym zapisano 807 chorych.

Osób wyznania katolickiego	551
„ „ ewangelickiego	249
„ „ mojżeszowego	7
„ dorosłych płci męskiej	325
„ dorosłych płci żeńskiej	343
Dzieci płci męskiej	59
Dzieci płci żeńskiej	80
Osób miejscowych zapisano	531
„ zamiejscowych zapisano	276

Ogólna liczba dni utrzymania chorych wynosi 18.769. Na jednego chorego przypada przeciętnie 23,25 dni.

Do I klasy zapisano	osób	52
Do II klasy zapisano	„	118
Do III klasy zapisano	„	637
Zwolniono jako wyleczonych	„	613
Zwolniono w stanie polepszonym	„	79
Zwolniono w stanie niewyleczonym	„	46
Zmarło razem	„	69
i to: osób płci męskiej		31
„ „ żeńskiej		38
Wyznania katolickiego	osób	44
„ ewangelickiego	„	24
„ mojżeszowego	„	1

Klasyfikacja chorych podług choroby:

Dur brzuszny	osób	32
płonica	„	34
błonica	„	1
gościec stawowy	„	3
nagminne zapalenie mózgu	„	1
tetanus	„	1
weneryczne	„	7
gruźlica płuc	„	11
narzędów wewnętrznych	„	166
chirurgiczne	„	513
oczu	„	21
skórne	„	—
obserwacje	„	7
róża	„	2
odra	„	1
grypa	„	7

Opłata za utrzymanie w szpitalu wynosiła od 1 stycznia do 31 maja 1925 roku:

I. klasa dorośli	7,— zł	dzieci	5,— zł
II. „ „	5,50 „	„	4,— „
III. „ „	4,— „	„	3,— „
Kasa Chorych III. kl.	2,50 „	„	2,— „

Od 1 czerwca do 31 grudnia 1925 roku:

I. klasa dorośli	8,50 zł	dzieci	6,50 zł
II. „ „	6,50 „	„	5,— „
III. „ „	4,— „	„	3,50 „
Kasa Chorych III. kl:	3,— „	„	2,50 „

Rok obrachunkowy przedstawia się następująco:

Dochód: 126.159,52 zł
Rozchód: 126.159,52 zł

Dom Sierót im. Henryka Dietza.

Dom Sierót im. Henryka Dietza pobudowano w roku 1907. Były kupiec i radca miejski Henryk Dietz przenaczył testamentem swoim z dnia 8 sierpnia 1901 r. 400.000 mk. na budowę i utrzymanie sierocińca. Gmina m. Bydgoszczy zaofiarowała pod budowę bezpłatne miejsce na Wzgórzu Wiatrakowem, teraźniejszej ulicy Henryka Dietza.

Na początku roku sprawozdawczego znajdowało się w sierocińcu 63 dzieci. W ciągu roku przyjęto 11, zwolniono 13, zatem znajdowało się przy końcu roku w sierocińcu 61 dzie-

ci, i to 31 dziewcząt i 30 chłopców; wyznania katolickiego było 59 dzieci, ewangelickiego 2 dzieci. Dzieci katolickie uczęszczają do szkoły Nowodworskiej, ewangelickie do szkoły Komenjusza.

Stan zdrowia dzieci był na ogół zadowalniający. Zdarzył się jeden wypadek śmierci.

Żywego inwentarza było przy końcu roku: 2 krowy, 6 świń i 30 kur.

Domem Sierót zarządza pod nadzorem Magistratu Zarząd, składający się z następujących osób: pp. Kaszubowski radca miejski i przewodniczący, Żeromski radca miejski, Beyer, Eckert, Kort, Śliwińska i Siostra Przełożona Melanja Pruszak.

Kierownictwo Domu powierzono siostrom miłosierdzia, których przełożoną jest siostra Melanja.

W Sierocińcu założono ochronkę, do której uczęszcza przeszło 100 dzieci pod nadzorem siostry Wincenty, egzaminawanej ochroniarki.

Rok obrachunkowy przedstawia się następująco:

Dochód:	8.783,25 zł.
Rozchód:	43.689,95 zł.
Doplata:	34.906,70 zł.

Przytułek Niemowląt.

Kierownictwo Przytułku Niemowląt przy Zakładzie Św. Florjana objął po złożeniu tegoż urzędu przez p. Dr. Wieckiego dnia 1. III. 1925 r. p. Dr. Nowiński. Decernat objął po p. radcy Muchowskim radca miejski p. Dr. Soboczyński.

Do Przytułku przejęto z r. 1924	21 dzieci	
w ciągu roku przyjęto	51 „	
zabrano przez matki	12 „	
oddano na wychow. prywatne	6 „	
adoptowano	1 „	
przekazano do szpitala	1 „	
zmarło	24 „	(30%)
Pozostało na rok 1926	28 dzieci	

Stan zdrowia dzieci był na ogół zadowalniający. Śmiertelność zmniejszyła się stosunkowo do roku poprzedniego o 9,3%. Przytułek na początku roku cierpiał z powodu braku pomocniniczego personelu tak co do ilości jak i co do kwalifikacji. Obecnie te ujemne strony o tyle się zmieniły na lepsze, że personel został powiększony o 2 siostry (obecnie są 3 siostry, 3 służące, 1 praczka i 1 pielęgniarka nocna), a także pod względem kwalifikacji w ciągu roku się wyszkolił.

Zakończenie roku obrachunkowego w dochodach i rozchodach przedstawia się następująco:

Dochód:

W budżecie na r. 1925 przewidziano ogólne dochody na	4.400.— zł.
Było rzeczywistego dochodu ogólnie	6.064,75 zł.
Więcej dochodu	1.664,75 zł.

Rozchód:

W budżecie na r. 1925 przewidziano rozchodu ogólnie	10.610.— zł.
Rzeczywistego rozchodu było ogólnie	15.172,77 zł.
Więcej rozchodu	4.562,77 zł.

Zakład Ludwiki.

Zakład Ludwiki jest fundacją radczyni sprawiedliwości p. Ludwiki Rafalskiej z domu Giese na mocy jej testamentu z dnia 7 i 8 maja 1875 roku oraz z dnia 31 stycznia 1876 roku. Testatorka zmarła w roku 1879.

Zakład służy na dożywotnie przyjęcie starszych pań lepszego wykształcenia, bez różnicy wyznania, które się w Bydgoszczy urodziły lub w ostatnich 10 latach conajmniej 5 lat bez przerwy zamieszkiwały w Bydgoszczy.

Przyjęcie pań do Zakładu następuje na ich wniosek przez Zarząd za zatwierdzeniem Magistratu.

Wstępne do Zakładu wynosiło w roku sprawozdawczym 3.000 złotych i gwarancją na dożywotne utrzymanie. Mobiljar domowy wniesiony przez rezydentkę do Zakładu przypada po jej śmierci na własność Zakładu.

W roku sprawozdawczym mieściło się w Zakładzie 17 pań z których jedna zmarła.

Zakładem zarządza pod nadzorem Magistratu Zarząd składający się z następujących osób: p. Kaszubowski, radca miejski i przewodniczący, pp. Drewek, Burzyński, Bauerowa, Bilarzewska, Kalkstein-Osłowski i Barlik.

Lekarzem zakładu jest p. Dr. Schendell. Dozorcą zakładu p. Murach, który pełni równocześnie funkcję woźnego w Urzędzie Opieki Społecznej.

Rok obrachunkowy przedstawia się następująco:

Dochód:	447,50 zł.
Rozchód:	9.092,32 zł.
Dopłata:	8.644,82 zł.

Dom Obywatelski.

Dom Obywatelski jest zakładem gminnym pobudowanym w roku 1885, celem przyjęcia starszych obywateli miasta Bydgoszczy bez różnicy wyznania religijnego.

Przyjęcie osób do Domu Obywatelskiego następuje na ich wnioski przez Deputację oraz za zatwierdzeniem Magistratu.

Wstępne w roku sprawozdawczym wynosiło 2.000 zł. oraz gwarancję przez członków familji na dożywotne utrzymanie.

Mobiljar domowy wniesiony przez wstępującą osobę przypada po jej śmierci na własność Domu Obywatelskiego.

W roku sprawozdawczym zmarła jedna osoba i jedna wyprowadziła się do Niemiec.

Przy końcu roku sprawozdawczego mieściło się w Domu Obywatelskim 26 osób i to 4 familje po 2 osoby i 18 osób samotnych. Mieszkań wolnych było siedem i to cztery mieszkania po 2 pokoje i 3 mieszkania po 1 pokoju.

Domem Obywatelskim zarządza pod nadzorem Magistratu Deputacja składająca się z następujących członków: p. Kaszubowski, radca miejski i przewodniczący, pp. Dr. Biziel, Wardacki, Graczyk, Niedbalski i Kiedrowski.

Rok obrachunkowy przedstawia się następująco:

Dochód:	713,43 zł.
Rozchód:	9.876,54 zł.
Niedobór	9.163,11 zł.

Cmentarze.

Gmina miejska posiada 15 cmentarzy. 1) cmentarz przy ul. Piotrkowskiej, 2) cmentarz dawn. gminy Małe Bartodzieje, 3) cmentarz dawn. gminy Wielkie Bartodzieje, 4) cmentarz dawn. gminy Jachcice, 5) cmentarz dawn. gminy Brdyujście, 6) dwa cmentarze dawn. gminy Zimne Wody, 7) cmentarz dawn. gminy Szwederowo przy ul. Leszczyńskiego, 8) cmentarz dawn. gminy Czersk Polski, 9) cmentarz dawn. gminy Rupienica, 10) cmentarz dawn. gminy Bielice, 11) cmentarz dawn. gminy Wilczak, 12) dwa cmentarze dawn. gminy Miedzyń.

Zarząd cmentarzy należy do Deputacji Zdrowia Publicznego, decernentem jest p. radca Kocerka.

Cmentarze dawn. gmin Rupienica, Szwederowo przy ul. Leszczyńskiego, Bielice, Wilczak, Miedzyń i Czersk Polski są już zupełnie zapełnione i od 4 lat nie przynoszą żadnego dochodu.

Opłaty na cmentarzach w roku 1925 były następujące:

		Miejsce na groby:	Za kopanie grobu:
Klasa I.	=	8,— zł	7,— zł
„ II.	=	7,— „	6,— „
„ III.	=	6,— „	5,— „
„ IV.	=	5,— „	4,— „

Z dniem 10. I. 1925 r. podwyższył Magistrat opłaty na cmentarzach w następujący sposób:

W klasie I.	z 8,— zł	na 20,— zł
„ „ II.	„ 7,— „	„ 18,— „
„ „ III.	„ 6,— „	„ 15,— „
„ „ IV.	„ 5,— „	„ 10,— „

Opłaty za kopanie grobów pozostały te same. Za dzieci do lat 6 bierze się połowę, do lat 14 3/4 powyższych opłat.

W roku sprawozdawczym na cmentarzach gminnych pochowano:

Na cmentarzu nr. 1	dorosłych 63 osoby	=	894,— zł
(przy szosie Szubińskiej)	dzieci 72 „	=	482,— zł
	nagrobki	=	25,— zł
Na cmentarzu nr. 2 (M. Bartodzieje)	dorosłych 16 „	=	199,— zł
	dzieci 19 „	=	102,— zł
Na cmentarzu nr. 3 (Bielawki)	dorosłych 1 „	=	15,— zł
	dzieci — „	=	—,—
do przeniesienia	171 osób	=	1717,— zł

	z przeniesienia	171	osób	=	1717,— zł
Na cmentarzu nr. 4 (W. Bartodzieje)	dorosłych	1	„	=	18,— zł
	dzieci	—	„	=	—,—
Na cmentarzu nr. 6 (Brdyujście)	dorosłych	—	„	=	—,—
	dzieci	1	„	=	5,— zł
Na cmentarzu nr. 7 (Zimne Wody)	dorosłych	1	„	=	10,— zł
	dzieci	9	„	=	40,— zł
	razem	183	osoby	=	1790,— zł

W budżecie na rok 1925 przewidziano:

w dochodzie 1.620,— zł
w rozchodzie 4.725,— zł

Niedobór: 3.105,— zł

Rzeczywisty stan przedstawia się nieco korzystniej:

w dochodzie 1.790,— zł
w rozchodzie 3.904,— zł

Doplata miasta wynosi: 2.114,82 zł

Lecznica Miejska.

Administrację Lecznicy Miejskiej prowadzi Deputacja Zdrowia Publicznego pod nadzorem Magistratu.

Deputacja ta składa się z 4 panów z ramienia Magistratu, 6 panów z ramienia Rady Miejskiej i 4 panów z ramienia obywateli.

Przewodniczącym Deputacji był w roku sprawozdawczym p. radca Dr. Soboczyński.

Posiedzeń Deputacji było 4, na których omawiano, łącznie ze sprawami Kliniki Położniczej, pomiędzy innemi:

Kwestję normowania opłat, konieczne przeprowadzenie najpotrzebniejszych inwestycji i kwestję bielizny. W kwietniu sprowadzono aparat Roentgena nowego systemu, którego konieczność okazało się nieodzowną, a na czem Lecznica wiele zyskała tak pod względem sprawności leczniczej jak i materjalnej.

Zaprowadzono do ubikacji lekarskiej ciepłą wodę z automatyczną obsługą a w sali operacyjnej gazowe ogrzewanie. Pozatem zakupiono z Paryża część instrumentarjum lekarskiego najnowszego systemu.

Przebudowano dotychczasowe cele na ambulatorjum roentgenowski a cele dla umysłowo chorych umieszczono w ubikacjach ubocznego domu w podwórzu, na czem zyskał szpital wiele pod względem spokoju.

Pozatem usunięto inne braki i niedomagania jakie w szpitalu dawały się odczuwać i to w miarę funduszy.

Głównym tematem obrad na każdem posiedzeniu była sprawa pobudowania nowego gmachu dla Lecznicy Miejskiej.

Inwentarz Szpitala uzupełniono w miarę potrzeby.

Lekarzem naczelnym i ordynatorem stacji wewnętrznej jest p. Dr. Idaszewski, ordynatorem stacji chirurgicznej p. Dr. Dziembowski, a lekarzem asystentem p. Dr. Chilkowski i p. Dr. Grajewski.

Lekarze ordynatorzy pobierali miesięczne wynagrodzenie podług połowy IX kl. pragmatyki państwowej t. j. 225 pkt. obliczonych podług każdorazowego mnożnika. Lekarz asystent pobierał połowę VIII kl. pragmatyki państwowej t. j. 275 pkt.

Pielęgnowaniem chorych w Szpitalu zajmuje się 9 sióstr miłosierdzia ze zakładu Sióstr Miłosierdzia w Chełmnie.

Wynagrodzenie dla sióstr wynosiło 58 punktów, a od 1 maja począwszy 35 złotych miesięcznie.

Personel służbowy składa się z 12 osób i to: 3 posługaczy, 3 posługaczek, 3 praczek i 3 robotnic.

Opłaty kuracyjne wynosiły od 1 stycznia do 31 maja 1925 roku:

I. klasa	dorośli	7,— zł	dzieci	5,— zł
II. „	„	5,50 zł	„	4,— zł
III. „	„	4,— zł	„	3,— zł
Kasa Chorych		2,50 zł	(III. kl	2,— zł

Od 1 czerwca do 31 grudnia 1925 r.

I. klasa dorośli	8,50 zł	dzieci	6,50 zł
II. „ „	6,50 zł	„	5,— zł
III. „ „	4.— zł	„	3,50 zł
Kasa Chorych	3,— zł	(III. kl.)	2,50 zł

Ilość chorych z całego roku wnosiła jak następuje:

Przejęto z roku 1924	58 chorych
Przyjęto w ciągu roku 1925	1186 „
Razem przebywało w roku 1925	1244 chorych
Na mężczyzn przypadło	586 chorych
na kobiety przypadło	658 „
Razem	1244 chorych

Z załączonej liczby chorych zwolniono z Szpitala jako:

wyleczonych	997
polepszonych	134
niewyleczonych	45
zmarło	68
razem:	1244

Ilość pacjentów podług chorób:

Róża	7	Choroby narz. wewn.	501
Grypa	1	„ chirurgiczne	546
Gościeć stat. ostry	87	„ skórne	21
Nagminne zap. mózgu	2	„ położnicze	33
Choroby wener.	9	Obserwacja	27
Gruźlica płuc	10	Razem:	1.244

W ciągu roku wykonano następ. operacje:

Operacji klatki piersiowej	11
„ brzusznych	169
„ kończyn	83
„ ginekologicznych	60
„ ropnych	79
„ nosa, uszu i gardła	215
Razem	617

Ilość prześwietleń rentgenowskich	43	
„ zdjęć „	44	
„ naświetlań „	43	
Osób miejscowych zapisano		960
„ zamiejscowych „		284
Osób wyznania katolickiego	1167	
„ „ ewangielickiego	73	
„ „ mojżeszowego	4	

Na rok 1926 przyjęto 61 chorych. Całoroczna ilość dni szpitalnych wynosi 24.514; na jednego chorego przypada przeciętnie 19½dnia. Przeciętne koszta utrzymania 1 chorego wynoszą 4,11 zł. dziennie.

W roku sprawozdawczym zmarło 9% z ogólnej liczby leczonych pacjentów.

Rok rachunkowy przedstawia się następująco:

w dochodzie	97.270,28 zł.
w rozchodzie	100.730,36 zł.
deficyt wynosi	3.460.08 zł.

Kuchnia Ludowa.

Działalność Kuchni Ludowej obejmuje okres od 1 listopada 1925 r. do 3 maja 1926 r.

W okresie tym wydano:

W listopadzie 1925 r.	46.078	obiadów gotowanych i 2910 w naturaljach, t. j. dziennie przeciętnie 16664 obiadów.
w grudniu „ „	68.952	obiady gotowane i 4061 w naturaljach, t. j. dziennie przeciętnie 2335 obiadów;
w styczniu 1926 r.	96 827	obiadów gotowanych i 5301 w naturaljach, t. j. dziennie przeciętnie 3295 obiadów.
w lutym „ „	101.553	obiady gotowane i 25 284 w naturaljach t. j. dziennie przeciętnie 4530 obiadów.
w marcu „ „	88.593	obiady gotowane i 42 873 w naturaljach t. j. dziennie przeciętnie 4241 obiadów.
Od kwietnia do 3 maja	71.809	obiadów gotowanych i 5511 w naturaljach, t. j. dziennie przeciętnie 2313 obiadów.

Razem wydano:	473.812	obiadów w stanie gotowanym
i	85 940	„ w naturaljach
Razem:	559·752	obiadów

i do tego 274.203 funty = 91.401 trzy-funtowych bochenków chleba.

Do obiadów spotrzebowano:

2.571	funtów	mięsa	60	funtów	kości
1.096	„	tłuszczu	658	„	margaryny
6.469	„	odpadków mięsnych	63	„	wyrobów mięsnych
11.337	„	grochu	7.172	„	kaszy
5.181	„	penczaku	1.705	„	fasoli
27.369	„	kapusty śwież. i kisz.	4.440	„	płatków owsianych
2.560	„	ryżu	2.532	„	mąki pszennej
347	„	mąki żytniej	360	„	owocu suszonego
440	„	cukru	100	litrów	mleka
176.200	„	ziemniaków	9.600	funtów	marchwi
19.650	„	brukwi	3	beczki	śledzi
235	„	cebuli	5.217	funtów	soli
			40	„	korzeni

W naturaljach wydano:

131	funtów	mięsa	1.009	funtów	tłuszczu
232	„	margaryny	470	„	wyrobów mięsnych
2.423	„	grochu	2.561	„	kaszy
983	„	penczaku	280	„	fasoli
2.060	„	płatkow owsianych	1.375	„	kapusty
868	„	ryżu	90	„	owocu suszonego
468	„	mąki pszennej	6	„	cukru
101	paczek	mąki owsianej	76	„	makaronu
2	beczki	śledzi	72	puszki	śledzi opiekanych
11	skrzynek	sera	26	puszek	fasoli
30	sztuk	jaj	15.820	funtów	ziemniaków
1.060	funtów	marchwi	1.850	„	brukwi
			274	„	soli

Razem spotrzebowano do obiadów i wydano **w naturaljach.**

2.702	funtów	mięsa	2.105	funtów	tłuszczu
6.469	„	odpadków mięsnych	60	„	kości
890	„	margaryny	533	„	wyrobów mięsnych
13.760	„	grochu	9.733	„	kaszy
6.164	„	penczaku	1.985	„	fasoli
6.500	„	płatków	3.428	„	ryżu
28.744	„	kapusty śwież. i kisz.	450	„	owocu suszonego
2.532	„	mąki pszennej	347	„	mąki żytniej
446	„	cukru	101	paczek	mąki owsianej
100	litrów	mleka	76	funtów	makaronu
5	beczek	śledzi	192.020	„	ziemniaków
10.660	funtów	marchwi	40	„	korzeni
21.500	„	brukwi	5.491	„	soli
235	„	cebuli	760	ctr.	węgla
			10	mtr.	drzewa opałowego

W Kuchni Ludowej gotowano:

W niedzielę	—	groch z mięsem i tłuszczem
„ poniedziałek	—	kapustę z mięsem i tłuszczem
„ wtorek	—	penczak „ „ „ „
„ środę	—	groch „ „ „ „
„ czwartek	—	kaszę „ „ „ „
„ piątek	—	płatki owsiane z cukrem i margaryną
„ sobotę	—	brukiew lub kartoflankę z mięsem i tłuszczem

W Kuchni Ludowej zatrudniano jednego robotnika i sześć robotnic. Odpadki z kuchni od ziemniaków i brukwi wydano bezpłatnie do Sierocińca im. H. Dietza.

Na odległe przedmieścia jak Okole i Wilczak, rozwożono obiady bezpłatnie w kuchni polowej przez 16. pułk ułanów Wlkp. na zarządzennie p. generała Thommée.

Ofiar pieniężnych wpłynęło: od Pana Wojewody, powiatów i obywateli miasta Bydgoszczy 34.127,89 zł.

Ofiar w naturaljach wpłynęło: od pp. rzeźników, czeladzi rzeźnickiej, kupców i przemysłowców w wartości 2,500 zł., razem 36,627,89 zł.

Ogólne zestawienie dochodów i rozchodów przedstawia się następująco:

Dochód w gotówce		34 127,89 zł
„ przeliczony z ofiarowanych naturalji na gotówkę		2 500,— „
	Razem	36.627,89 zł
Rozchód		75.799,98 zł
„ w naturaljach jak w dochodzie		2.500,— „
	Razem	78.299,98 zł

Dochód	36 627,89 zł
Rozchód	78.299,98 „
Niedobór	41.672,09 zł

Zestawienie dochodów i rozchodów oddzielnie na rok 1925/26.

Rok 1925.	Rozchód	35 928,47 zł
	Dochód	15.330,97 „
	Niedobór	20.597,50 zł
Rok 1926.	Rozchód	39 871,51 zł
	Dochód	18.796,92 „
	Niedobór	21.074,59 zł

(Ciąg dalszy nastąpi)